

Maade at fremsthynde samme, hvorimod navnlig Frederik VI. altid blev ved i høieste Grad at tage sig af Fæstebonden, hvilket i Grunden ogsaa var Tilfældet med Christian VIII. Naar Cancelliet i 1845 ikke havde andraget paa en saadan Clausul, som den, der blev indført i Bevillingen, saa var det fordi det ligefrem blev forudsat, at Fæstegodsset dog ikke vilde blive solgt til Andre, thi for det Første vidste man at hverken Orey Knuth eller de Andre, hvorom der siden var Spørgsmaal, havde tænkt paa at sælge Gaardene til Andre end Fæsterne, og derfor laae det i Forholdenes Natur, at de vanskeligt kunde gjøre det. Det var nemlig Arvefæste, og det Arvefæste med Reservation af Herligheden, og deriblandt Jagtretten, med Reservation af, at Gaardene ikke kunde udstykkes uden med Herlighedseierens Samtykke, og den Knuthenborgske Bevilling havde andre særlige Indskrænkninger, saa at ikke let nogen Anden end Fæsteren skulde kjøbe en saadan Gaard. Desuden var der fastsat en betydelig Kjøbesum, som skulde gives; det var saaledes ikke under særdeles moderate Vilkaar, Gaardene maatte sælges, og sjøndt jeg gjerne vil tilstaae, at de efter Forholdene vare billige og antagelige, vare de dog ikke saa særdeles fristende, at man kunde tænke sig, at en Capitalist vilde gaae hen og kjøbe en Gaard eller et Complex af Gaarde, saalænge Fæsteren levede, da han naturligviis slet ingen Nytte kunde have af den uden den aarlige Landgilde, førend Gaardene bleve fæsteledige, og at speculere i, at en Gaard kan blive fæsteledig, er overmaade misligt; Fæstet strækker sig endog længere, end til et Menneskes Liv, om endogsaa baade Mand og Kone ere gamle, thi Konen kan døe og Manden igjen tage sig en ung Kone, og altsaa kan Fæstet komme til at staae i mange Aar endnu. Det var altsaa vist ikke at befrygte, at Noget skulde gaae hen og kjøbe en Arvefæstegaard, saalænge Fæsteren levede, og man var slet ikke betænkt paa, at der behøvedes en Clausul i den omhandlede Henseende, men man fandt heller ikke nogen Grund til at gjøre nogen Mødbemærkning den Tid Kongen, da Sagen blev foredraget i Statsraadet, tilkjendegav, at han vel i det Hele taget kunde finde det Ansøgte af den Bessaffenhed, at det burde

bevilges, men der dog burde indføres den Indskrænkning, at Salget skulde stee til Fæsterne. Det er altsaa antaget paa en Tid og af en Regjering, som ingenlunde vilde indromme Fæsterne nogen Medeisdomsret, at der dog er en tilstrækkelig Grund til paa Fideicommissgods at gjøre dette til en Betingelse for Bøndergaardens Salg, at det maa stee til Fæsteren, og jeg seer heller ikke, hvorledes man paa nogen Maade har kunnet paastaae, at der i den Erkjendelse, at det var et billigt og med de virkelige Forhold overensstemmende Vilkaar, i Tilladelse for Fideicommissbebestdere at afhænde deres Gods, at man deraf kan ulede Noget med Hensyn til Andre som ere fuldkomne Ciere, som have en lovbegrundet Ret til at sælge, hvilken man ikke kan tage fra dem, uden at gjøre en aabenbar Uret. Jeg vil meget gjerne troe, at der kan vare dem, der deri have en saadan Mening, men det er jo Noget, som man ikke kan erkjende. De der have interesseret sig for den omhandlede Bestemmelse have ingenlunde alle villet erkjende, at dermed er afgjort Noget til Fordeel for Fæsterne i Almindelighed. Man har fundet, at der var noget Ansødeligt i, at der var Tale om, at man skal have Fæsternes Samtykke for at kunne sælge til Andre end dem; men naar det er antaget, at Lehnsbestdernes ikke vare berettigede til at sælge til Fremmede, saa har Fæsteren jo Ret til at renoncere derpaa. Det er forresten temmelig ligegyldigt, om det staaer der eller ikke; thi der vil aldrig blive Tale om at sælge Fæstegaarde til Andre end til Fæsteren, naar det kun kan stee med hans Samtykke. Dersom han ikke bryder sig noget om Gaarden, men hellere vil have et Equivalent derfor, saa afstaaer han hellere Gaarden, og den sælges da som fæsteledig, men han udsteder ikke let et saadant Document, hvorved der gives et Samtykke til at sælge den til Andre, og altsaa faaer en anden Jorddrot og kommer i Forbindelse med en anden Cier, hvem han ikke kommer til at staae i et saadant Forhold til, som han staaer i til den oprindelige Godseier. Man har ogsaa sagt, at der ikke kunde tænkes paa at sælge, naar der ingen Concurrence var, at Lehnsbestdderen ikke kunde sælge, naar Bonden